

شود، اما آزادی رهبران طالبان سبب انتقادات گسترده از دولت اوباما در رسانه‌های آمریکا و کنگره شد. واکنش‌های تند سیاسی، امکان هرگونه روابط حسنه بیشتر را در دوره اوباما از بین برد.

پس از چهار سال جنگ بی‌ثمر دیگر، اشرف غنی پیشنهاد برگزاری یک مذاکرات بی‌قید و شرط را داد و اظهار تمایل کرد که طالبان را به عنوان یک حزب سیاسی به رسمیت بشناسد. طالبان قبول نکرد و همچنان بر مذاکره مستقیم با آمریکا و خروج کامل نیروهای خارجی تأکید کرد. چهارده ماه بعد و به مناسبت پایان ماه رمضان، غنی گفت که به صورت یک طرفه آتش‌بس را رعایت خواهد کرد و طالبان هم با آتش‌بس ۳ روزه موافقت کرد. دولت ترامپ سعی کرد از فرصت استفاده کند و اجازه گفت‌وگوهای مستقیم را در بالاترین سطح صادر کرد. در ژوئیه ۲۰۱۸ آلایس ولز دیپلمات ارشد آمریکایی و معاون پمپئو، نشست‌های مقدماتی را با رهبران طالبان در قطر برگزار کرد و به عنوان امتیازی انحصاری، به مقامات دولت غنی اجازه شرکت در این نشست داده نشد.

دولت ترامپ به سرعت زلمی خلیل‌زاد، دیپلمات کهنه‌کار را فراخواند تا مذاکرات با طالبان را رهبری کند. بدین ترتیب او در ماه اکتبر با طالبان دیدار کرد. چند روز بعد او دولت پاکستان را مجاب کرد تا ملا عبدالغنی برادر را از زندان آزاد کند. طی چند ماه طرفین چند دور مذاکره کردند؛ در عرض یک‌سال، توافق محتمل بود. اما در سپتامبر ۲۰۱۹ توافق از هم پاشید. ترامپ مخفیانه رهبران طالبان را به کمپ دیوید دعوت کرد و غنی هم قرار بود به عنوان شاهد در جلسه حضور داشته باشد؛ اما هم غنی و هم طالبان به دلیل آنکه قرار بود از جلسه عکس گرفته شود، از حضور خودداری کردند. خبر درز کرد و اعضای کنگره برای دعوت از رهبر یک گروه تروریستی به آمریکا با ناباوری واکنش نشان دادند. ترامپ دعوت را لغو کرد و گفت: «گفت‌وگو با طالبان مرده است!»

پس از خوابیدن غوغا، خلیل‌زاد در ۲۹ فوریه دوباره مذاکرات را در قطر از سر گرفت و سرانجام توافق حاصل شد. آمریکا قول داد به صورت مرحله‌ای، تا ماه مه همه نیروهایش را از افغانستان خارج کند و برای آزادی ۵ هزار زندانی طالبان، به دولت افغانستان فشار بیاورد؛ طالبان هم تعهد داد مذاکرات مستقیم با غنی را شروع کند و تضمین داد که از افغانستان برای حمله به آمریکا استفاده نخواهد کرد.

پس از چند ماه مجادله، نمایندگان دولت افغانستان و طالبان در یک نشست بی‌نتیجه در قطر دیدار کردند، در حالی که طالبان در حال به دست آوردن برتری نظامی بود. پنتاگون می‌خواست ترامپ را مجبور به تعویق خروج نیروهای آمریکایی از افغانستان کند، اما پس از شکست ترامپ در دور دوم، او به ارتش دستور داد تا ژانویه ۲۰۲۱ نیروهای نظامی آمریکا در افغانستان به ۲۵۰۰ نفر برسد.

پس از ریاست جمهوری بایدن، او در معرض تصمیم خطیری بود؛ به جنگی بدون پیروزی پایان بدهد و با سقوط دولت افغانستان، به دومین ابرقدرتی تبدیل شود که در یک نسل در افغانستان شکست خورده بود؟ یا به جنگی بی‌پایان ادامه دهد؟ او به مدت سه ماه تلاش کرد تا طالبان و دولت را به مذاکره ترغیب کند. اما این تلاش‌ها حاصل‌چندانی نداشت. نهایتاً در ۱۴ آوریل، بایدن تصمیم خود را اعلام کرد: «تمام نیروهای آمریکایی تا ۱۱ سپتامبر ۲۰۲۱ باید از افغانستان خارج می‌شوند.»

بی‌نوشت:

1- The Afghanistan Papers: A Secret History of the War

شماره چهارم

۲۱۲ شماره چهارم • تیرمرداد ۱۴۰۲